

Jusuf Žiga¹

*Fakultet Političkih Nauka
Sarajevo
Bosna i Hercegovina*

Osvrt

*UDC 316.7:167/168
DOI 10.7251/SOCSR1408027Z
Prihvaćeno: 15.09.2014.*

Problemi metodologije u sociološkoj znanosti

Opće je poznato da nikada nije dovoljno htjeti nešto uraditi, već je nužno znati kako željeno ostvariti. Tako je i sa osmišljavanjem metodologije za edukacijske i znanstveno-istraživačke potrebe. Jer, nije isto o tome govoriti u oblasti filozofije, sociologije, medicine, umjetnosti, sporta... Naravno, ovdje ćemo se fokusirati samo na sociološko znanstveno područje.

Prvo, evidentno je da se metodologija, kao školska disciplina, na ovim prostorima izvodi daleko ispod razine onoga kako bi to trebalo činiti. Rijetki izuzetci samo još upečatljivije odslikavaju stvarno stanje. O tome surovo svjedoče brojne činjenice, počevši od pokazatelja da na svim univerzitetima u Bosni i Hercegovini imamo samo nekoliko univerzitetskih profesora sa najvišim akademskim zvanjem, biranim baš za tu disciplinu, pa do umišljanja da se ona može usput predavati, jer, zaboga, svi se bavimo edukacijom i znanstvenim istraživanjima! A zapravo bi metodologiju trebali predavati najkompetentniji nastavnici u datom znanstvenom području (u ovom slučaju sociološkom), tj. oni koji, prije svega, umiju znanstveno misliti i rasuđivati. Zamislimo sociologa koji nije u stanju razumjeti, a kamoli objasniti ishodišta i posljedice određenih društvenih fenomena, primjerice, naglog i enormnog porasta socijalnih patologija, suicida, posttraumatskog stresnog poremećaja (PTSP), neočekivane promjene demografske strukture stanovništva i sl. Što se tiče poznavanja tehnologije pisanja, odnosno artikuliranja određene vrste teksta, njegove tehničke obrade i kompletiranja, to se, naprosto, podrazumijeva. Za jednog metodologa, pogotovo. Problem je u tome što se, nerijetko, umišlja da metodologiju, i kao način bavljenja znanstvenim istraživanjem, i kao školsku disciplinu, treba svesti na instrumentarij koncipiranja i pisanja, odnosno na neku, čisto tehničku, obradu teksta kao takvog.

Drugo, u metodološkom smislu nužno je respektirati specifičnost znanstvenih oblasti, bilo da je riječ o edukacijskom, ili, pak, istraživačkom angažmanu. Kao što je i prethodno naglašeno, nije isto učiti nekoga kako da dokuči savršenstvo umjetničke kreacije, ili, u sportu, vrhunski rezultat, naspram, recimo, dosezanja zrelosti mišljenja u filozofiji, kompetencije u zapažanju i objašnjava-

¹ Profesor sociologije na FPN u Sarajevu, e-mail: jusufziga@gmail.com

nju društvenih fenomenologija u sociologiji, preciznost uočavanja fascinirajućih detalja u organskoj i anorganskoj materiji, čime se bave neke prirodne znanosti itd. Prema tome, uz ono što je zajedničko za metodologiju, govoreći općenito, a to je *kompetencija onoga koji se njome bavi*, neophodna je *njena prilagodba specifičnostima znanstvenog područja*.

Treće, govoreći konkretnije, odnosno u kontekstu osmišljavanja metodologije kao školske discipline, vezane za educiranje sociologa, kao, uostalom i politologa, historičara i niza drugih srodnih stručnjaka, čini nam se neophodnim učiniti sljedeće:

- U konceptualno-sadržajnom smislu rearanžirati je tako da se sastoji iz dva segmenta, prvog, koji bi se ticao osposobljavanja studenata za kompetentnu analitiku, tj. da mogu logički i zrelo zapažati, promišljati, evaluirati, zaključivati... o onome što je predmet njihove opservacije, te, drugog dijela, u tehnološkom smislu instruktivnog, gdje bi se zanatski osposobili za prepoznatljive „matrice pisanja“, počevši od vlastitog CV-a i seminarskog rada, pa do doktorske disertacije, natuknice za leksikon, recenzije rukopisa, referata za nečiji izbor u akademsko zvanje i da dalje ne nabrajamo. Krajnje je kompromitirajuće da imamo toliko osoba, čak i sa najvišim akademskim titulama, koji su, u apostrofiranom kontekstu, jednostavno kazano, nepismeni;
- Potrebni su nam, prije svega, nastavnici koji će, u edukacijskom smislu, moći adekvatno odgovoriti apostrofiranim zahtjevima;
- Nužna nam je i odgovarajuća udžbenička litareture iz koje će student, tj. budući istraživači i edukatori, moći naučiti ono o čemu je ovdje riječ.

Najkraće kazano, u odsustvu odgovarajućeg metodološkog osposobljavanja studenata, kao budućih istraživača i edukatora, imamo dvostruku štetu. S jedne strane, studenti se na individualnom planu hendikepiraju, pogotovo u savremenom dobu unutar koga sve očiglednije prevladava „tržišna filozofija života“ u kojoj nema sentimenta, odnosno spremnosti da se nekoga naknadno osposobljava da bi mogao raditi ono radi čega je primljen na posao i, s druge strane, što takvo stručno educiranje, ma ko ga nudio, ne može biti konkurentno u odnosu na ono koje prati izazove svakog vremena i prostora, te na njih adekvatno reagira. Što se to prije shvati i uvaži, pa i kad je riječ u ovom slučaju o artikuliranju metodologije kao školske discipline, bit će bolje za sve nas. Za akademsku zajednicu pogotovo.